

**Aġenzija Ewropea tas-
Sikurezza tal-Avjazzjoni**

**Anness VII l-abbozz ta' Regolament tal-Kummissjoni
dwar l-'Operazzjonijiet tal-Ajru— OPS'**

Parti-NCO — IR

Werrej

Parti-NCO — IR	6
Subparti A — Rekwiziti generali	6
NCO.GEN.100 Awtorità kompetenti	6
NCO.GEN.101 Mezzi ta' konformità	6
NCO.GEN.102 Gliders bil-mutur tat-touring u gliders bil-mutur	6
NCO.GEN.105 Awtorità u responsabbiltajiet tal-bdot fil-kmand	7
NCO.GEN.106 Awtorità u responsabbiltajiet tal-bdot fil-kmand — blalen tal-arja	8
NCO.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, ir-regolamenti u l-proċeduri	9
NCO.GEN.115 Sewqan tal-ajruplani	9
NCO.GEN.120 Thaddim tar-rotors	9
NCO.GEN.125 Apparat elettroniku portabbli	9
NCO.GEN.130 Informazzjoni dwar tagħmir ta' emerġenza u tas-sopravivenza ttrasportat	10
NCO.GEN.135 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru	10
NCO.GEN.140 Trasport ta' oġġetti perikolużi	11
NCO.GEN.145 Reazzjoni immedjata f'każ ta' problema marbuta mas-sigurtà	11
NCO.GEN.150 Log tal-vjaġġ	11
NCO.GEN.155 Lista ta' tagħmir minimu	12
Subparti B — Proċeduri operattivi	13
NCO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti operattivi	13
NCO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati— ajruplani	13
NCO.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudromi — ajruplani u ħelikopters	13
NCO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom— operazzjonijiet NPA, APV, CAT I	14
NCO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran bl-ajruplani	15
NCO.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran b'ħelikopters	16
NCO.OP.115 Proċeduri ta' tluq u ta' avvċinament — ajruplani u ħelikopters	16
NCO.OP.120 Proċeduri ta' tnaqqis tal-ħoss— ajruplani, ħelikopters u gliders bil-mutur	16
NCO.OP.121 Proċeduri ta' tnaqqis tal-ħoss— blalen tal-arja	17
NCO.OP.125 Provvista tal-karburant u ż-żejt — ajruplani	17
NCO.OP.126 Provvista tal-karburant u ż-żejt — ħelikopters	18
NCO.OP.127 Provvista u ppjanar tal-karburant u s-saborra — blalen ta-arja	18
NCO.OP.130 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri	19

Anness VII 'Parti-NCO'

NCO.OP.135	Preparazzjoni tat-titjira	19
NCO.OP.140	Ajrudromi alternattivi għad-destinazzjoni — ajruplani	19
NCO.OP.141	Ajrudromi alternattivi għad-destinazzjoni — ħelikopters	20
NCO.OP.145	Riforniment ta' karburant waqt li l-passiġġieri jkunu qegħdin jimbarkaw, meta dawn jinsabu abbord jew meta jkunu qegħdin jizbarkaw	21
NCO.OP.150	Trasport ta' passiġġieri	21
NCO.OP.155	Tipjip abbord — ajruplani u ħelikopters	21
NCO.OP.156	Tipjip abbord — gliders u blalen tal-arja	21
NCO.OP.160	Kundizzjonijiet meteoroloġiċi	21
NCO.OP.165	Silġ u kontaminanti oħra — proċeduri ta' fuq l-art	22
NCO.OP.170	Silġ u kontaminanti oħra — proċeduri waqt it-titjira	22
NCO.OP.175	Kundizzjonijiet għat-tluġh — ajruplani u ħelikopters	22
NCO.OP.176	Kundizzjonijiet għat-tluġh — blalen tal-arja	22
NCO.OP.180	Sitwazzjonijiet anormali simulati waqt it-titjira	22
NCO.OP.185	Ġestjoni ta' karburant waqt titjira	23
NCO.OP.190	Użu ta' ossiġnu supplimentari	23
NCO.OP.195	Detezzjoni tal-prossimità mal-art	23
NCO.OP.200	Sistema għall-evitar ta' kollizzjonijiet fl-ajru (ACAS)	23
NCO.OP.205	Kundizzjonijiet għat-tluġh u għall-avviċinament — ajruplani u ħelikopters	23
NCO.OP.210	Bidu u kontinwazzjoni ta' avviċinament — ajruplani u ħelikopters	23
NCO.OP.215	Limitazzjonijiet operattivi — blalen tal-arja sħuna	24
Subparti C — Prestazzjoni u limitazzjonijiet operattivi	25	
NCO.POL.100	Limitazzjonijiet operattivi	25
NCO.POL.105	Użin — ajruplani u ħelikopters	25
NCO.POL.110	Prestazzjoni — generali	25
Subparti D — Strumenti, dejta u tagħmir	26	
Sezzjoni 1 — Ajruplani	26	
NCO.IDE.A.100	Strumenti u tagħmir — generali	26
NCO.IDE.A.105	Tagħmir minimu għal titjira	26
NCO.IDE.A.110	Fjuzis tal-elettriku żejda	27
NCO.IDE.A.115	Dawl tal-operat	27
NCO.IDE.A.120	Operazzjonijiet skont VFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat	27

Anness VII 'Parti-NCO'

NCO.IDE.A.125	Operazzjonijiet skont IFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjati.....	28
NCO.IDE.A.130	Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)	29
NCO.IDE.A.135	Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira.....	29
NCO.IDE.A.140	Sits, ċintorini tas-sigurtà tas-sits, sistemi ta' rbit u apparati għall-irbit tat-tfal	29
NCO.IDE.A.145	Kitt tal-ewwel għajnuna	29
NCO.IDE.A.150	Ossigenu supplimentali — ajruplani ppressati	29
NCO.IDE.A.155	Ossigenu supplimentali — ajruplani mhux ippressati	30
NCO.IDE.A.160	Pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar	31
NCO.IDE.A.165	Immarkar ta' postijiet fejn jista' jkun hemm dhul	31
NCO.IDE.A.170	Trasmettitur li jillocalizza l-emerġenzi (ELT)	31
NCO.IDE.A.175	Titjira fuq l-ilma	32
NCO.IDE.A.180	Tagħmir tas-sopravivenza	33
NCO.IDE.A.190	Tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju	33
NCO.IDE.A.195	Tagħmir tan-navigazzjoni	33
NCO.IDE.A.200	Transponder.....	34
Sezzjoni 2 — Helikopters		35
NCO.IDE.H.100	Strumenti u tagħmir — ġenerali	35
NCO.IDE.H.105	Tagħmir minimu għal titjira.....	35
NCO.IDE.H.115	Dawl tal-operat	35
NCO.IDE.H.120	Operazzjonijiet skont VFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjati.....	36
NCO.IDE.H.125	Operazzjonijiet skont IFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjati.....	37
NCO.IDE.H.126	Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet bi bdot wiehed skont IFR	37
NCO.IDE.H.135	Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira.....	37
NCO.IDE.H.140	Sits, ċintorini tas-sigurtà tas-sits, sistemi ta' rbit u apparat għall-irbit tat-tfal	38
NCO.IDE.H.145	Kitt tal-ewwel għajnuna	38
NCO.IDE.H.155	Ossigenu supplimentali — helikopters mhux ippressati	38
NCO.IDE.H.160	Pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar	39
NCO.IDE.H.165	Immarkar ta' postijiet fejn jista' jkun hemm dhul	39
NCO.IDE.H.170	Trasmettitur li jillocalizza l-emerġenzi (ELT)	39
NCO.IDE.H.175	Titjira fuq l-ilma	40
NCO.IDE.H.180	Tagħmir tas-sopravivenza	41

Anness VII 'Parti-NCO'

NCO.IDE.H.185	Il-helikopters kollha f'titjiriet fuq l-ilma — inżul ta' emerġenza	41
NCO.IDE.H.190	Tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju	41
NCO.IDE.H.195	Tagħmir tan-navigazzjoni	41
NCO.IDE.H.200	Transponder.....	42
Sezzjoni 3 — Gliders		43
NCO.IDE.S.100	Strumenti u tagħmir — ġenerali.....	43
NCO.IDE.S.105	Tagħmir minimu għal titjira	43
NCO.IDE.S.115	Operazzjonijiet skont VFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat.....	44
NCO.IDE.S.120	Titjir fi shab— strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni.....	44
NCO.IDE.S.125	Sits u sistemi ta' rbit	44
NCO.IDE.S.130	Ossiġnu supplimentali	45
NCO.IDE.S.135	Titjira fuq l-ilma	45
NCO.IDE.S.140	Tagħmir tas-sopravivenza	45
NCO.IDE.S.145	Tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju	45
NCO.IDE.S.150	Tagħmir tan-navigazzjoni	46
NCO.IDE.S.155	Transponder	46
Sezzjoni 4 — Blalen tal-arja		47
NCO.IDE.B.100	Strumenti u tagħmir — ġenerali	47
NCO.IDE.B.105	Tagħmir minimu għal titjira.....	47
NCO.IDE.B.110	Dawl tal-operat	47
NCO.IDE.B.115	Operazzjonijiet skont VFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat.....	48
NCO.IDE.B.120	Kitt tal-ewwel għajnuna	48
NCO.IDE.B.121	Ossiġnu supplimentali	48
NCO.IDE.B.125	Pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar	49
NCO.IDE.B.130	Titjira fuq l-ilma	49
NCO.IDE.B.135	Tagħmir tas-sopravivenza	49
NCO.IDE.B.140	Tagħmir mixxellanju	49
NCO.IDE.B.145	Tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju	50
NCO.IDE.B.150	Transponder.....	50

Parti-NCO — IR

Subparti A — Rekwiziti ġenerali

NCO.GEN.100 Awtorità kompetenti

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità magħżula mill-Istat Membru fejn l-ingenju tal-ajru huwa rreġistrat.
- (b) Jekk l-ingenju tal-ajru huwa rreġistrat f'pajjiż terz, l-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità magħżula mill-Istat Membru fejn l-operatur huwa stabbilit jew residenti.

NCO.GEN.101 Mezzi ta' konformità

Operatur jista' juża mezzi aċċettabbli ta' konformità alternattivi minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jilhaq il-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008¹ u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

NCO.GEN.102 Gliders bil-mutur tat-touring u gliders bil-mutur

- (a) Il-gliders bil-mutur tat-touring għandhom jithaddmu skont ir-rekwiziti li japplikaw għal:
 - (1) ajruplani li jkunu mħaddma minn magna; u
 - (2) gliders li jkunu mħaddma mingħajr magna.
- (b) Il-gliders bil-mutur tat-touring għandhom ikunu mgħammra f'konformità mar-rekwiziti applikabbli għall-ajruplani sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fis-Subparti D.
- (c) Il-gliders bil-magna, hliet il-gliders bil-mutur tat-touring, għandhom jithaddmu u jigu mgħammra f'konformità mar-rekwiziti applikabbli għall-gliders.

¹ Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Frar 2008 dwar regoli komuni fil-kamp tal-avjazzjoni ċivili u li jistabblixxi Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni, u li jhassar id-Direttiva tal-Kunsill 91/670/KEE, ir-Regolament (KE) Nru 1592/2002 u d-Direttiva 2004/36/KE. *ĠU L 79, 19.3.2008, p. 1*, kif emendat bir-Regolament (KE) Nru 1108/2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Ottubru 2009, *ĠU L 309, 24.11.2009, p. 51*.

NCO.GEN.105 Awtorità u responsabbiltajiet tal-bdot fil-kmand

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun responsabbli għal:
- (1) is-sigurtà tal-inġenju tal-ajru u tal-membri tal-ekwipaġġ, il-passiġġieri u l-merkanzija kollha abbord matul l-operazzjonijiet bl-inġenju tal-ajru kif imsemmi fil-1.c tal-Anness għar-Regolament (KE) 216/2008;
 - (2) il-bidu, il-kontinwazzjoni, it-tmiem jew id-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sigurtà;
 - (3) assigurazzjoni li tintlaħaq konformità mal-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha kif imsemmi fil-1.b tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
 - (4) li jagħti bidu għal titjira jekk ikun/tkun sodisfatt/a biss li ntlahqet konformità mal-limiti operattivi kollha msemmija fit-2.a.3 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008, kif ġej:
 - (i) l-inġenju tal-ajru huwa tajjeb għat-titjir;
 - (ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif xieraq;
 - (iii) l-istrumenti u t-tagħmir meħtieġ għall-eżekuzzjoni tat-titjira msemmija huma installati fl-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm il-lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew dokument ekwivalenti ma tkunx tippermetti operazzjoni b'tagħmir li ma jaħdimx, jekk ikun applikabbli, kif meħtieġ fl-NCO.IDE.A.105, l-NCO.IDE.H.105, l-NCO.IDE.S.105 jew l-NCO.IDE.B.105;
 - (iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u, hliet fil-każ tal-blalen tal-arja, il-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tkun tista' titwettaq fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni dwar l-ajrunavigabbiltà;
 - (v) it-tagħmir, il-bagalji u l-merkanzija kollha huma mgħobbija u marbutin kif xieraq u tibqa' disponibbli evakwazzjoni ta' emerġenza; u
 - (vi) il-limiti operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjira tal-inġenju tal-ajru (AFM) ma jiġux maqbuża fl-ebda hin matul it-titjira;
 - (5) li ma jibdiex titjira jekk ma jkunx/tkunx jista'/tista' jaqdi/taqdi dmirijietu/dmirijietha minhabba kwalunkwe kawża bħal korrimenti, mard, għeja jew effetti ta' xi sustanza psikoattiva;
 - (6) li ma jkomplix titjira lil hinn mill-eqreb ajrudrom permess mit-temp jew sit operattiv meta l-kapaċità tiegħu/tagħha li jaqdi/taqdi dmirijietu/dmirijietha titnaqqas b'mod sinifikanti minhabba kawzi bħal għeja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;

- (7) li jiddeċiedi dwar jekk jaċċettax l-inġenju tal-ajru bl-ineffċjenzi li għandu, f'konformità mal-lista ta' devjazzjoni mill-konfigurazzjoni (CDL) jew il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), kif ikun applikabbli; u
 - (8) li jirreġistra d-dejta dwar l-utilizzazzjoni u kull difett magħruf jew issuspettat fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fil-log tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-log tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jassigura li matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sigurtà, il-membri tal-ekwipaġġ ikunu bilqiegħda fil-postijiet li ġew assenjati lilhom u li ma jkun qegħdin iwettqu l-ebda attività, minbarra dawk meħtieġa għat-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru.
 - (c) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta li jittrasporta jew li jhalli tinzel lil kwalunkwe persuna, bagalja jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sigurtà tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.
 - (d) Il-bdot fil-kmand għandu jirrapporta lill-unità tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS), malli jkun possibbli, kwalunkwe kundizzjoni perikoluża marbuta mat-temp u mat-titjira li jiltaqa' magħha, li x'aktarx tista' taffettwa s-sigurtà tal-inġenji tal-ajru l-oħra.
 - (e) F'sitwazzjoni ta' emergenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjata, il-bdot fil-kmand għandu jieħu kwalunkwe azzjoni li jqis/tqis meħtieġa fiċ-ċirkustanzi preżenti f'konformità mas-7.d tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-kazijiet, hu/hi jista'/tista' tagħmel/jagħmel devjazzjoni mir-regoli, il-proċeduri operattivi u l-metodi fl-interess tas-sigurtà.
 - (f) Matul it-titjira, il-bdot fil-kmand għandu:
 - (1) minbarra fil-każ tal-blalen tal-arja, għandu jibqa' jzomm iċ-ċintorin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li dan/din ikun/tkun fil-post tiegħu/tagħha; u
 - (2) jibqa' fil-kontroll tal-inġenju tal-ajru l-hin kollu hlief jekk il-kontrolli jkun sejrjn jittieħdu minn bdot ieħor.
 - (g) Il-bdot fil-kmand għandu jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lil-awtorità lokali magħzula.
 - (h) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa permezz tal-mezz l-iktar rapidu disponibbli dwar aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru, li jirriżulta f'korriment serju jew f'mewt ta' persuna jew f'ħsara sostanzjali lill-inġenju tal-ajru jew lil proprjetà.

NCO.GEN.106 Awtorità u responsabbiltajiet tal-bdot fil-kmand — blalen tal-arja

Minbarra għall-NCO.GEN.105, il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja għandu jkun responsabbli għal:

- (a) l-għoti ta' informazzjoni lil dawk il-persuni li qegħdin jassistu fl-inflazzjoni jew id-deflazzjoni tal-envelopp; u

- (b) li jassigura li l-persuni li qegħdin jassistu fl-inflazzjoni u d-deflazzjoni tal-envelopp, jilbsu hwejjeg protettiv xieraq.

NCO.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, ir-regolamenti u l-proċeduri

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jikkonforma mal-liġijiet, ir-regolamenti u l-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn jitwettqu l-operazzjonijiet.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-liġijiet, ir-regolamenti u l-proċeduri, pertinenti għat-twettiq ta' dmirijietu/dmirijietha, preskritti għaž-żoni li għandhom jiġu ttraversati, l-ajrudromi jew is-siti operattivi li għandhom jintużaw u l-facilitajiet ta' navigazzjoni bl-ajru relatati, kif imsemmi fil-1.a. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

NCO.GEN.115 Sewqan tal-ajruplani

Ajruplan għandu jinstaq biss fiż-żona ta' moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna mal-kontrolli:

- (a) hija bdot ikkwalifikat kif xieraq; jew
- (b) ingħazlet mill-operatur u:
 - (1) hija mharrġa biex issuq l-ajruplan;
 - (2) hija mharrġa biex tuża t-telefon tar-radju, jekk tkun meħtieġa komunikazzjoni bir-radju;
 - (3) tkun irċeviet istruzzjoni fir-rigward tat-tqassim, ir-rotot, is-sinjali, l-immarkar, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-frazjologija u l-proċeduri tal-ajrudrom; u
 - (4) tista' tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

NCO.GEN.120 Thaddim tar-rotors

Rotor tal-helikopter għandu jithaddem biss għall-finijiet ta' titjira bi bdot ikkwalifikat mal-kontrolli.

NCO.GEN.125 Apparat elettroniku portabbli

Il-bdot fil-kmand ma għandu jhalli lill-ebda persuna tuża apparat elettroniku portabbli (PED) abbord ingenu tal-ajru li jista' jaffettwa hażin il-prestazzjoni tas-sistemi u t-tagħmir tal-ingenu tal-ajru.

NCO.GEN.130 Informazzjoni dwar tagħmir ta' emerġenza u tas-sopravivenza ttrasportat

L-operatar għandu, f'kull hin, ikollu disponibbli biex jikkomunika b'mod immedjat maċ-ċentri ta' koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs), listi li fihom informazzjoni dwar it-tagħmir ta' emerġenza u tas-sopravivenza ttrasportat abbord, hliel fil-każ ta' inġenju tal-ajru li jkun sejjer jitleq u jinzel fl-istess ajrudrom/sit operattiv.

NCO.GEN.135 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru

(a) L-informazzjoni, id-dokumenti u l-manwali li ġejjin għandhom jingarru f'kull titjira bhala oriġinali jew kopji sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

- (1) l-AFM, jew dokument(i) ekwivalenti;
- (2) iċ-ċertifikat oriġinali ta' registrazzjoni;
- (3) iċ-ċertifikat oriġinali ta' ajrunavigabbiltà (CofA);
- (4) iċ-ċertifikat tal-ħoss, jekk ikun applikabbli;
- (5) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk tkun applikabbli;
- (6) il-liċenzja tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk tkun applikabbli;
- (7) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà tal-parti terza;
- (8) il-log tal-vjaġġ, jew l-ekwivalenti, għall-inġenju tal-ajru;
- (9) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li ġie pprezentat, jekk ikunu applikabbli;
- (10) ċarts ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u r-rotot kollha li wieħed raġonevolment jistenna li t-titjira tista' tiġi ddevjata lejhom;
- (11) proċeduri u informazzjoni b'sinjali viżwali biex jintużaw minn inġenji tal-ajru interċettati u ta' interċettazzjoni;
- (12) l-MEL jew is-CDL, jekk ikunu applikabbli; u
- (13) kull dokumentazzjoni oħra li tista' tkun pertinenti għat-titjira jew li hi meħtieġa mill-Istati kkonċernati mit-titjira.

(b) Minkejja (a), fit-titjiriet:

- (1) li huma maħsuba li jitleq u jinzlu fl-istess ajrudrom/sit operattiv; jew
- (2) li jibqgħu f'distanza jew f'żona stabbilita mill-awtorità kompetenti,

id-dokumenti u l-informazzjoni minn (a)(2) sa (a)(8) jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit operattiv.

- (c) Minkejja (a), fit-titjiriet bil-blalen tal-arja jew il-gliders, hlief il-gliders bil-mutur tating (TMGs), id-dokumenti u l-informazzjoni minn (a)(2) sa (a)(8) u (a)(11) sa (a)(13) jistgħu jingarru fil-vettura ta' rkupru.
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni fi żmien raġonevoli wara li jintalab jagħmel dan mill-awtorità kompetenti, id-dokumentazzjoni li hi meħtieġa li tingarr abbord.

NCO.GEN.140 Trasport ta' oġġetti perikolużi

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jsir skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago kif emendat fl-aħħar u amplifikat mill-Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur ta' Oġġetti Perikolużi bl-Ajru (ICAO Doc 9284-AN/905), inkluż is-supplimenti tiegħu u kwalunkwe addenda jew korriġenda oħra.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jiġu ttrasportati mill-operatur approvat skont l-Anness V (Parti-SPA), Subparti G, għar-Regolament (KE) Nru xxx/XXXX hlief meta:
 - (1) mhumiex sugġett għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew
 - (2) jingarru mill-passiġġieri jew mill-bdot fil-kmand, jew qegħdin f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu jieħu l-miżuri kollha raġonevoli biex jipprevjeni li oġġetti perikolużi jiġu ttrasportati abbord involontarjament.
- (d) Il-bdot fil-kmand f'konformità mal-Istruzzjonijiet Tekniċi, għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat ta' okkorrenza fl-eventwalità ta' kwalunkwe aċċident jew incident li jinvolvi oġġetti perikolużi.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

NCO.GEN.145 Reazzjoni immedjata f'każ ta' problema marbuta mas-sigurtà

L-operatur għandu jimplementa:

- (a) kull miżura tas-sigurtà stabbilita mill-awtorità kompetenti f'konformità mal-ARO.GEN.135(c); u
- (b) kull informazzjoni rilevanti u obligatorja dwar is-sigurtà maħruġa mill-Aġenzija, inkluż id-direttivi dwar l-ajrunavigabbiltà.

NCO.GEN.150 Log tal-vjaġġ

Għandhom jinzammu d-dettalji tal-ingenju tal-ajru, tal-ekwipaġġ tiegħu u ta' kull vjaġġ għal kull titjira, jew serje ta' titjiriet, fl-għamla ta' log tal-vjaġġ, jew l-ekwivalenti.

NCO.GEN.155 Lista ta' taghmir minimu

Tista' tiġi stabbilita MEL kif speċifikat fi 8.a.3. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dan il-każ, l-MEL u kull emenda għaliha għandha tiġi approvata mill-awtorità kompetenti.

Subparti B — Proċeduri operattivi

NCO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti operattivi

Il-bdot fil-kmand għandu juża biss ajrudrom u siti operattivi li huma adegwati għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

NCO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati— ajruplani

Fil-każ tal-għażla tal-ajrudromi alternattivi u tal-politika dwar il-karburant, il-bdot fil-kmand għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-ħin ta' titjir lejn l-ajrudrom alternattiv għad-destinazzjoni huwa iktar minn:

- (a) 60 minuta għall-ajruplani b'magni reċiprokanti; jew
- (b) 90 minuta għall-ajruplani li għandhom magna b'turbina.

NCO.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudromi — ajruplani u elikopters

(a) Għal titjiriet b'regoli ta' titjir bl-istrumenti (IFR), il-bdot fil-kmand għandu jagħzel u juża l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull ajrudrom ta' tluq, ta' destinazzjoni u alternattiv. Dawn il-valuri minimi:

- (1) ma għandhomx ikunu iktar baxxi minn daww stabbiliti mill-Istat fejn jinsab l-ajrudrom, hliet meta jiġi approvat speċifikament minn dak l-Istat; u
- (2) meta jitwettqu operazzjonijiet f'viżibbiltà baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (Parti-SPA), Subparti E, għar-Regolament (KE) Nru xxx/XXXX.

(b) Meta jagħzel il-valuri minimi operattivi, il-bdot fil-kmand għandu jqis dawn li ġejjin:

- (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-kontroll tal-inġenju tal-ajru;
- (2) il-kompetenza u l-esperjenza tiegħu/tagħha;
- (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways u taż-żoni ta' tluq u ta' avvicinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu għall-użu;
- (4) l-adegwatezza u l-prestazzjoni tal-għajnuniet viżwali u mhux viżwali fuq l-art;
- (5) it-tagħmir disponibbli fuq l-inġenju tal-ajru għan-navigazzjoni u/jew il-kontroll tal-passaġġ tat-titjira, matul it-tluq, l-avvicinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avvicinament mhux milhuq;

- (6) l-ostakli fl-avviċinament, l-avviċinament mhux milhuq u ż-żoni ta' tluġh meħtieġa għall-eżekuzzjoni tal-proċeduri ta' kontinġenza;
 - (7) l-għoli/altitudni tal-ikklerjar tal-ostakli għall-proċeduri ta' avviċinament bl-istrumenti;
 - (8) il-meżzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u
 - (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avviċinament finali.
- (c) Il-valuri minimi għal tip ta' proċedura speċifika ta' avviċinament u nżul għandhom jintużaw jekk:
- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art meħtieġ għall-proċedura ppjanata jkun operattiv;
 - (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru meħtieġa għat-tip ta' avviċinament jkunu operattivi;
 - (3) ikunu sodisfatti l-kriterji ta' prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li huma meħtieġa; u
 - (4) il-bdot ikun ikkwalifikat kif xieraq.

NCO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom— operazzjonijiet NPA, APV, CAT I

- (a) L-għoli ta' deċiżjoni (DH) li għandu jintuża għal avviċinament mingħajr preċiżjoni (NPA) kopert bit-teknika ta' avviċinament finali ta' nżul kontinwu (CDFA), proċedura ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandux ikun iktar baxx mill-ogħla minn:
- (1) l-għoli minimu sa fejn l-għajnuna għall-avviċinament tista' tintuża mingħajr ir-referenza viżwali meħtieġa;
 - (2) l-għoli tal-ikklerjar tal-ostakli (OCH) għall-kategorija tal-inġenju tal-ajru;
 - (3) id-DH tal-proċedura ta' avviċinament ippubblikata, fejn ikun applikabbli;
 - (4) il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
 - (5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM jew f'dokument ekwivalenti, jekk ikun iddikjarat.
- (b) L-għoli minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA koperta mingħajr it-teknika tas-CDFA ma għandux ikun iktar baxx mill-ogħla minn:
- (1) l-OCH għall-kategorija tal-inġenju tal-ajru;
 - (2) il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
 - (3) l-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

Tabella 1: Valuri minimi tas-sistema

Faċilità	DH/MDH l-iktar baxx (piedi)
Sistema ta' nżul bl-istrumenti (ILS)	200
Sistema b'satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS) / Sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satellita (SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avviċinament permezz ta' gwida vertikali (LPV))	200
GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV))	250
GNSS/Navigazzjoni baro-vertikali (VNAV) (LNAV/VNAN)	250
Lokalizzatur (LOC) bi jew mingħajr tagħmir ta' tkejjil tad-distanza (DME)	250
Avviċinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (li jintemm f' $1\frac{1}{2}$ NM)	250
SRA (li jintemm f'1 NM)	300
SRA (li jintemm f'2 NM jew iktar)	350
Medda tar-radju omnidirezzjonali tal-VHF (VOR)	300
VOR/DME	250
Beacon mhux direzzjonali (NDB)	350
NDB/DME	300
Apparat li jsib id-direzzjoni tal-VHF (VDF)	350

NCO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran bl-ajruplani

- (a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani, ma għandux ikun iktar baxx mill-ogħla minn:
- (1) l-OCH ta' dawran ippubblikat għall-kategorija ta' ajruplan;
 - (2) l-għoli minimu ta' dawran idderivat mit-Tabella 1; jew
 - (3) id-DH/MDH ta' qabel il-proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti.
- (b) Il-viżibbiltà minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandha tkun l-ogħla minn:

- (1) il-vizibbiltà ta' dawran għall-kategorija ta' ajruplan, jekk tkun ippubblikata;
- (2) il-vizibbiltà minima dderivata mit-Tabella 2; jew
- (3) il-medda viżwali tar-runway/vizibbiltà meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) ta' qabel il-proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti.

Tabella 1: MDH u vizibbiltà minima għad-dawran vs. il-kategorija ta' ajruplan

	Kategorija ta' ajruplan			
	A	B	C	D
MDH (piedi)	400	500	600	700
Vizibbiltà meteoroloġika minima (m)	1 500	1 600	2 400	3 600

NCO.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran b'helikopters

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran fuq l-art b'helikopters, ma għandux ikun iktar baxx minn 250 pied u l-vizibbiltà meteoroloġika ma għandhiex tkun inqas minn 800 m.

NCO.OP.115 Proċeduri ta' tluq u ta' avviċinament — ajruplani u helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri ta' tluq u ta' avviċinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk għar-runway jew għall-FATO li sejra tintuża għew ippubblikati proċeduri bħal dawn.
- (b) Il-bdot fil-kmand jista' jagħmel devjazzjoni minn rotta ta' tluq, rotta ta' wasla jew proċedura ta' avviċinament ippubblikati:
 - (1) sakemm il-kriterji ta' kklerjar tal-ostakli jistgħu jiġu osservati, għandu jittiehed kont sħiħ sħiħ tal-kundizzjonijiet operattivi filwaqt li għandha tiġi rrispettata kwalunkwe awtorizzazzjoni mill-ATC; jew
 - (2) meta jkun qieghed jiġi ggwidat permezz ta' radar minn unità ATC.

NCO.OP.120 Proċeduri ta' tnaqqis tal-hoss — ajruplani, helikopters u gliders bil-mutur

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri ta' tnaqqis tal-hoss ippubblikati sabiex jimminimizza l-effett tal-hoss tal-inġenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sigurtà jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-hoss.

NCO.OP.121 Proċeduri ta' tnaqqis tal-hoss— blalen tal-arja

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri operattivi sabiex jimminimizza l-effett tal-hoss tas-sistema ta' tishin filwaqt li jiżgura li s-sigurtà jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-hoss.

NCO.OP.125 Provvista tal-karburant u ż-żejt — ajruplani

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti biss bidu għal titjira jekk l-ajruplan għandu biżżejjed karburant u żejt għal dawn li ġejjin:

(1) għal titjiriet b'regoli viżwali tat-titjir (VFR):

- (i) bi nhar, li jitolqu u jinżlu fl-istess ajrudrom/sit operattiv u li jibqgħu jaraw dak l-ajrudrom/is-sit ta' nżul, biex ikopru r-rotta ppjanata u minn hemm 'il quddiem għal tal-inqas 10 minuti f'altitudni ta' veloċità normali;
- (ii) bi nhar, biex itir lejn l-ajrudrom fejn hu ppjanat l-inżul u minn hemm 'il quddiem għal tal-inqas 30 minuta f'altitudni ta' veloċità normali; jew
- (iii) billejl, biex itir lejn l-ajrudrom fejn hu ppjanat l-inżul u minn hemm 'il quddiem għal tal-inqas 45 minuta f'altitudni ta' veloċità normali;

(2) għal titjiriet IFR:

- (i) meta ma tkunx meħtieġa alternattiva għad-destinazzjoni, biex itir lejn l-ajrudrom fejn hu ppjanat l-inżul u minn hemm 'il quddiem għal tal-inqas 45 minuta f'altitudni ta' veloċità normali; jew
- (ii) meta tkun meħtieġa alternattiva għad-destinazzjoni, biex itir lejn l-ajrudrom fejn hu ppjanat l-inżul, lejn l-ajrudrom alternattiv u minn hemm 'il quddiem għal tal-inqas 45 minuta f'altitudni ta' veloċità normali.

(b) Fil-kalkolu tal-karburant meħtieġ li għandu jkun jipprovdi wkoll għall-kontingenza, għandu jitqies dan li ġej:

- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
- (2) ir-rotot ATC antiċipati u d-dewmien tat-traffiku;
- (3) il-proċeduri għat-telf ta' pressurizzazzjoni jew għall-iżvilupp ta' ħsara f'magna waħda waqt ir-rotta, fejn ikun applikabbli; u
- (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' twassal għal dewmien fl-inżul tal-ajruplan jew zieda fil-konsum tal-karburant u/jew iż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi l-emenda ta' pjan għat-titjir matul it-titjira, sabiex din tiġi ppjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiziti kollha jkunu jistgħu jiġu osservati mill-punt fejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid.

NCO.OP.126 Provvista tal-karburant u ż-żejt — helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti biss bidu għal titjira jekk il-helikopter għandu biżżejjed karburant u żejt għal dawn li ġejjin:
- (1) għal titjiriet VFR, biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit operattiv fejn hu ppjanat li jsir l-inzul u minn hemm 'il quddiem biex itir għal tal-inqas 20 minuta bl-aħjar veloċità possibbli; u
 - (2) għal titjiriet IFR:
 - (i) meta mhijiex meħtieġa alternattiva jew mhu disponibbli l-ebda ajrudrom alternattiv permess mit-temp, biex itir lejn l-ajrudrom/sit operattiv fejn hu ppjanat li jsir l-inzul, u minn hemm 'il quddiem għal 30 minuta f'veloċità ta' żamma f'450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom ta' destinazzjoni/is-sit operattiv f'kundizzjonijiet ta' temperatura, avviċinament u nżul standard; jew
 - (ii) meta tkun meħtieġa alternattiva, biex itir u jeżegwixxi avviċinament u avviċinament mhux milhuq fl-ajrudrom/fis-sit operattiv fejn hu ppjanat li jsir l-inzul, u minn hemm 'il quddiem:
 - (A) biex itir lejn l-alternattiva speċifikata; u
 - (B) biex itir għal 30 minuta f'veloċità ta' żamma f'450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom alternattiv/mis-sit operattiv f'kundizzjonijiet ta' temperatura, avviċinament u nżul standard.
- (b) Fil-kalkolu tal-karburant meħtieġ li għandu jkun jipprovdi wkoll għall-kontingenza, għandu jitqies dan li ġej:
- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
 - (2) rotot ATC u dewmien tat-traffiku antiċipati;
 - (3) proċeduri għat-telf ta' pressurizzazzjoni jew għall-iżvilupp ta' hsara f'magna waħda waqt ir-rotta; fejn ikun applikabbli; u
 - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' twassal għal dewmien fl-inzul tal-inġenju tal-ajru jew zieda fil-konsum tal-karburant u/jew iż-żejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi l-emenda ta' pjan għat-titjir matul it-titjira, sabiex din tiġi ppjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiziti kollha jkunu jistgħu jiġu osservati mill-punt fejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid.

NCO.OP.127 Provvista u ppjanar tal-karburant u s-saborra — blalen ta-arja

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu biss jagħti bidu għal titjira jekk il-karburant, il-gass u s-saborra ta' riżerva huma biżżejjed għal 30 minuta ta' titjir.

- (b) Il-kalkoli ta' provvista ta' karburant, gass jew saborra għandhom jiġu bbażati tal-inqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li ġejjin taht liema għandha titwettaq it-titjira:
- (1) dejta pprovduta mill-manifattur tal-ballun tal-arja;
 - (2) il-mases antiċipati;
 - (3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u
 - (4) ir-restrizzjonijiet u l-proċeduri tal-fornitur tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

NCO.OP.130 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri

Il-bdot fil-kmand għandu jassigura li qabel jew, fejn ikun xieraq, matul it-titjira, il-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar it-tagħmir u l-proċeduri ta' emerġenza.

NCO.OP.135 Preparazzjoni tat-titjira

- (a) Qabel ma jagħti bidu għal titjira, il-bdot fil-kmand għandu jaċċerta ruħu b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet tal-art u/jew tal-ilma, inkluż il-faċilitajiet ta' komunikazzjoni u l-għajnuniet tan-navigazzjoni li huma disponibbli u meħtieġa b'mod dirett f'din it-titjira, għat-thaddim sikur tal-ingenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li sejra titwettaq fiha t-titjira.
- (b) Qabel ma jagħti bidu għal titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli li hija xierqa għat-titjira ppjanata. Il-preparazzjoni għal titjira li hija 'l bogħod mill-viċinanza tal-post ta' tluq, u għal kull titjira skont IFR, għandha tinkludi:
- (1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp li huma disponibbli attwalment; u
 - (2) l-ippjanar ta' kors ta' azzjoni alternattiv li jipprovdi għal-eventwalità li t-titjira ma tkunx tista' tiġi kompletata kif kien ippjanat, minhabba kundizzjonijiet marbuta mat-temp.

NCO.OP.140 Ajrudromi alternattivi għad-destinazzjoni — ajruplani

Għal titjiriet IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika ajrudrom alternattiv għad-destinazzjoni permess mit-temp fil-pjan tat-titjira, sakemm:

- (a) l-informazzjoni meteoroloġika attwalment disponibbli tindika li, għall-perjodu minn siegħa qabel sa siegħa wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa siegħa wara l-ħin stmat tal-wasla, skont liema jkun l-iqsar perjodu, l-avviċinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew
- (b) il-post fejn hu ppjanat li jsir l-inżul huwa iżolat u:
- (1) hija preskritta proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti għall-ajrudrom fejn hu ppjanat li jsir l-inżul; u

- (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwalment disponibbli tindika li l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin sejrjn ikunu preżenti minn satejn qabel sa satejn wara l-ħin stmat tal-wasla:
 - (i) bażi ta' sħab ta' mill-inqas 300 m (1 000 pied) 'il fuq mill-valur minimu assoċjat mal-proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti; u
 - (ii) viżibbiltà ta' mill-inqas 5.5 km jew ta' 4 km iktar mill-valur minimu assoċjat mal-proċedura.

NCO.OP.141 Ajrudromi alternattivi għad-destinazzjoni — helikopters

Għal titjiriet IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika tal-inqas ajrudrom wieħed alternattiv għad-destinazzjoni permiss mit-temp fil-pjan tat-titjira, sakemm:

- (a) mhijiex preskritta proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti għall-ajrudrom fejn hu ppjanat li jsir l-inżul u l-informazzjoni meteoroloġika attwalment disponibbli tindika li dawn il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi sejrjn ikunu preżenti minn satejn qabel sa satejn wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa satejn wara l-ħin stmat tal-wasla, skont liema jkun l-iqsar perjodu:
 - (1) bażi ta' sħab ta' mill-inqas 120 m (400 pied) 'il fuq mill-valur minimu assoċjat mal-proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti; u
 - (2) viżibbiltà ta' mill-inqas 1 500 m iktar mill-valur minimu assoċjat mal-proċedura; jew
- (b) il-post fejn hu ppjanat li jsir l-inżul huwa iżolat u:
 - (1) hija preskritta proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti għall-ajrudrom fejn hu ppjanat li jsir l-inżul;
 - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwalment disponibbli tindika li l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin sejrjn ikunu preżenti minn satejn qabel sa satejn wara l-ħin stmat tal-wasla:
 - (i) il-baży ta' sħab hija ta' mill-inqas 120 m (400 pied) 'il fuq mill-valur minimu assoċjat mal-proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti;
 - (ii) il-viżibbiltà hija ta' mill-inqas 1 500 m iktar mill-valur minimu assoċjat mal-proċedura; u
 - (3) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta jiġi stabbilit punt li minnu ma tistax tmur lura (PNR).

NCO.OP.145 Riforniment ta' karburant waqt li l-passiġġieri jkunu qeghdin jimbarkaw, meta dawn jinsabu abbord jew meta jkunu qeghdin jiżbarkaw

- (a) L-inġenju tal-ajru ma għandux jingħata gazożina tal-avjazzjoni (AVGAS) jew karburant tat-tip wide-cut jew taħlita ta' dawn it-tipi ta' karburanti, meta l-passiġġieri jkunu qeghdin jimbarkaw, meta dawn jinsabu abbord jew meta jkunu qeghdin jiżbarkaw.
- (b) Għat-tipi ta' karburant l-oħrajn kollha, l-inġenju tal-ajru ma għandux jingħata karburant meta l-passiġġieri jkunu qeghdin jimbarkaw, meta dawn jinsabu abbord jew meta jkunu qeghdin jiżbarkaw, sakemm ma jkunx preżenti l-bdot fil-kmand jew xi persunal ikkwalifikat ieħor li jkun lest li jagħti bidu u li jmessxi evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru permezz tal-iktar mezzi prattiċi u effettivi li jkunu disponibbli.

NCO.OP.150 Trasport ta' passiġġieri

Hliel fil-każ tal-blalen tal-arja, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li, qabel u matul is-sewqan, it-tluġ u l-inżul, u kull meta jkun meqjus meħtieġ fl-interess tas-sigurtà, kull passiġġier abbord ikun qiegħed jokkupa sit jew post u għandu/għandha ċ-ċintorin tas-sigurtà jew l-apparat ta' rbit tiegħu/tagħha marbuta sew.

NCO.OP.155 Tipjip abbord — ajruplani u elikopters

Il-bdot fil-kmand ma għandux jippermetti tipjip abbord:

- (a) kull meta jkun meqjus meħtieġ fl-interess tas-sigurtà; u
- (b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qiegħed jingħata riforniment tal-karburant.

NCO.OP.156 Tipjip abbord — gliders u blalen tal-arja

L-ebda persuna ma għandha tithalla tpejjep abbord glider jew ballun tal-arja.

NCO.OP.160 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu biss jagħti bidu jew ikompli titjira VFR, jekk l-aħħar informazzjoni meteoroloġika disponibbli tindika li l-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u d-destinazzjoni ppjanata fil-ħin stmat tal-użu jkunu fil-valuri minimi operattivi tal-VFR li huma applikabbli jew inkella iktar minnhom.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu biss jagħti bidu jew ikompli titjira IFR lejn l-ajrudrom ta' destinazzjoni ppjanat, jekk l-aħħar informazzjoni meteoroloġika disponibbli tindika li l-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv għad-destinazzjoni wieħed huma fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom li huma applikabbli jew iktar minnhom.
- (c) Jekk titjira fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija f'(a) u (b) għandha tkun applikabbli sa fejn ikun rilevanti.

NCO.OP.165 Silġ u kontaminanti ohra — proċeduri ta' fuq l-art

Il-bdot fil-kmand għandu biss jagħti bidu għat-tluġ jekk l-inġenju tal-ajru huwa ħieles minn kwalunwke depożitu li jista' jhalli effett ħazin fuq il-prestazzjoni jew il-kontrollabbiltà l-inġenju tal-ajru, hlief kif permess fl-AFM.

NCO.OP.170 Silġ u kontaminanti ohra — proċeduri waqt it-titjira

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu biss jagħti bidu għal titjira jew itir b'mod intenzjonali f'kundizzjonijiet fejn huwa mistenni jew preżenti s-silġ, jekk l-inġenju tal-ajru huwa ċċertifikat u mghammar biex jaffronta dawn is-sitwazzjonijiet kif imsemmi fit-2.a.5 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (b) Jekk is-silġ jaqbez l-intensità tas-silġ li l-inġenju tal-ajru huwa ċċertifikat għalih jew jekk inġenju tal-ajru li mhux ċċertifikat biex itir f'kundizzjonijiet ta' silġ magħrufa jiltaqa' mas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu jgħid mill-kundizzjonijiet tas-silġ mingħajr dewmien, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun meħtieġ billi jiddikjara emerġenza lill-ATC.

NCO.OP.175 Kundizzjonijiet għat-tluġ — ajruplani u elikopters

Qabel ma jibda t-tluġ, il-bdot fil-kmand għandu jkun sodisfatt li:

- (a) skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew is-sit operattiv u l-kundizzjoni tar-runway jew il-FATO li hija ppjanata li tintuza ma tipprevjenix tluġ jew tluġ sikur; u
- (b) tintlaħaq konformità mal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom li huma applikabbli.

NCO.OP.176 Kundizzjonijiet għat-tluġ — blalen tal-arja

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġ, il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja għandu jkun sodisfatt li, f'konformità mal-informazzjoni disponibbli, it-temp fis-sit operattiv jew fl-ajrudrom ma jipprevjenix tluġ jew tluq sikur.

NCO.OP.180 Sitwazzjonijiet anormali simulati waqt it-titjira

- (a) Il-bdot fil-kmand, meta jkun qiegħed jittrasporta passiġġieri jew merkanzija, ma għandux jissimula sitwazzjonijiet anormali u ta' emerġenza li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali u ta' emerġenza jew titjir f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-istrumenti (IMC) permezz ta' mezzi artifiċjali.
- (b) Minkejja (a), meta t-titjiriet ta' taħriġ jitwettqu minn organizzazzjoni ta' taħriġ approvata, dawn is-sitwazzjonijiet jistgħu jiġu simulati bi bdoti studenti abbord.

NCO.OP.185 Ġestjoni ta' karburant waqt titjira

Il-bdot fil-kmand f'intervalli regolari għandu jivverifika li l-ammont ta' karburant u ta' savorra użabbli li jkun jifdal waqt it-titjira, ma jkunx inqas mill-karburant meħtieġ biex jipproċedi, bil-karburant ta' riserva ppjanat li jifdal kif meħtieġ mill-NCO.OP.125 u l-NCO.OP.126, lejn ajrudrom permess mit-temp jew sit operattiv.

NCO.OP.190 Użu ta' ossiġnu supplimentari

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li huwa/hija u l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira impenjati fit-tweġġ ta' dmirijiet essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt titjira, jużaw b'mod kontinwu ossiġnu supplimentari kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż 1-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

NCO.OP.195 Detezzjoni tal-prossimità mal-art

Meta tiġi identifikata prossimità eċċessiva mal-art mill-bdot fil-kmand jew minn sistema ta' twissija minhabba prossimità eċċessiva mal-art, il-bdot fil-kmand għandu jieħu azzjoni korrettiva minnufih biex jistabbilixxi kundizzjonijiet sikuri ta' titjir.

NCO.OP.200 Sistema għall-evitar ta' kollizzjonijiet fl-ajru (ACAS)

Meta l-ACAS hija installata u tiffunzjona, din għandha tintuża f'konformità mar-Regolament (UE) Nru 1332/2011².

NCO.OP.205 Kundizzjonijiet għat-tluġ u għall-avviċinament — ajruplani u elikopters

Qabel ma jagħti bidu għal avviċinament ta' nżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun sodisfatt li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit operattiv u l-kundizzjoni tar-runway jew il-FATO li hija ppjanata li tintuża ma jipprevjenux avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq sikuri.

NCO.OP.210 Bidu u kontinwazzjoni ta' avviċinament — ajruplani u elikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jagħti jibdu għal avviċinament bl-istrumenti irrispettivament mill-medda / vizibbiltà vizwali tar-runway irrappurtata (RVR/VIS).
- (b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtati huma inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jitkompla:
 - (1) taħt 1-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew

² Regolament (UE) Nru 1332/2011 li jstabbilixxi r-rekwiżiti komuni dwar l-użu tal-ispazju tal-ajru u l-proċeduri operattivi għall-evitar ta' kollizzjonijiet fl-ajru, ĠU L 336 , 20.12.2011 p. 20.

- (2) sas-segment tal-avviċinament finali f'każ li l-għoli tad-deċiżjoni/l-altitudni (DA/H) jew l-għoli/l-altitudni minimu/minima tal-inżul (MDA/H) huwa/hija iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.
- (c) Meta l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jiġu dderivati billi tiġi kkonvertita l-viżibbiltà rrapportata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, l-RVR/il-VIS irrappurtati jaqgħu taħt il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew l-MDA/H.
- (e) L-avviċinament jista' jitkompla taħt id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jista' jiġi kkompletat sakemm ir-referenza viżwali li tkun xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ippjanata, tiġi stabbilita fid-DA/H jew l-MDA/H u tiġi miżmuma.
- (f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art għandha dejjem tkun waħda li torbot.

NCO.OP.215 Limitazzjonijiet operattivi — blalen tal-arja shuna

Ballun tal-arja shuna jista' jitlaq matul il-lejl, sakemm ikun qiegħed jingarr biżżejjed karburant għal inżul bi nhar.

Subparti C — Prestazzjoni u limitazzjonijiet operattivi

NCO.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi

- (a) Matul kwalunkwe fażi mill-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u, hliet għall-blalen tal-arja, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom jikkonformaw ma' kull limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew dokument ekwivalenti.
- (b) Fl-inġenju tal-ajru għandhom jintwerew pjanċi, listi, marki tal-istrumenti, jew kombinazzjonijiet tagħhom, li fihom dawn il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM għall-preżentazzjoni viżwali.

NCO.POL.105 Użin — ajruplani u elikopters

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa tal-inġenju tal-ajru u, fil-każ tal-ajruplani u l-elikopters biss, iċ-ċentru tal-gravità jkunu ġew stabbiliti billi dawn ikunu ntiżnu realment qabel ma jibdew jintużaw. L-effetti akkumulati mill-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jiġu meqjusa u dokumentati b'mod xieraq. Din l-informazzjoni għandha titqiegħed għad-dispożizzjoni tal-bdot fil-kmand. L-inġenju tal-ajru għandu jerġa' jintiżen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod eżatt.
- (b) L-użin għandu jitwettaq mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.

NCO.POL.110 Prestazzjoni — ġenerali

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jhaddem biss l-inġenju tal-ajru jekk il-prestazzjoni hija adegwata biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, l-isparju tal-ajru jew l-ajrudromi jew is-siti operattivi użati, filwaqt li jitqies l-eżattezza tal-iċċartjar ta' kwalunkwe ċart u mappa użata.
- (b) Il-bdot fil-kmand ma għandux iħaddem l-inġenju tal-ajru fuq iż-żoni ta' kongestjoni tal-ibliet, l-irħula u l-insedjamenti jew fuq assemblea fil-miftuħ ta' persuni, jekk f'każ li tiżviluppa xi ħsara fil-magna, ma jistax isir inzul mingħajr ma jiġi kkawżat riskju żejjed lill-persuni jew lill-propjetà li tinsab fuq l-art.

Subparti D — Strumenti, dejta u tagħmir

Sezzjoni 1 — Ajruplani

NCO.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — ġenerali

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa minn din is-Subparti għandhom ikunu approvati f'konformità mar-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, jekk ikunu:
 - (1) użati mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira, biex tintlaħaq konformità mal-NCO.IDE.A.190 u l-NCO.IDE.A.195; jew
 - (2) installati fl-ajruplan.
- (b) L-istrumenti u t-tagħmir mhux meħtieġa minn din is-Subparti, kif ukoll kwalunkwe tagħmir iehor li mhuwiex meħtieġ minn Annessi applikabbli oħra, iżda li jigi ttrasportat f'titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
 - (1) l-informazzjoni mogħtija minn dawn l-istrumenti jew it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkonforma mal-Anness I għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew l-NCO.IDE.A.190 u l-NCO.IDE.A.195; u
 - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki fil-każ ta' hsarat jew malfunzjoni.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu jistgħu jithaddmu minnufih jew aċċessibbli mill-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jeħtieġ li jużah ikun jinsab bilqiegħda.
- (d) Kull tagħmir ta' emerġenza meħtieġ għandu jkun aċċessibbli faċilment għall-użu immedjat.

NCO.IDE.A.105 Tagħmir minimu għal titjira

L-ebda titjira ma għandha tinbeda meta xi wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, oġġetti tat-tagħmir jew funzjonijiet meħtieġa għat-titjira ppjanata ma jkunx jaħdem jew ikun nieqes, sakemm:

- (a) l-inġenju tal-ajru ma jithaddimx f'konformità mal-MEL, jekk din tkun stabbilita; jew
- (b) l-ajruplan ma jkunx suġġett għal permess biex itir, maħruġ f'konformità mar-rekwiżiti ta' ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.A.110 Fjusus tal-elettriku żejda

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi fėjus tal-elettriku żejda, mit-tipi meħtieęa għall-ħarsien sħih taċ-ċirkwit, għas-sostituzzjoni ta' dawk il-fėjus li jistęhu jinbidlu waqt it-titjira.

NCO.IDE.A.115 Dawl tal-operat

L-ajruplani li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra bi:

- (a) sistema ta' dawl ta' kontra l-kollizzjonijiet;
- (b) dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) dawl għall-inżul;
- (d) dawl fornit mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex l-istrumenti u t-tagħmir kollu li huwa essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan ikun imdawwal b'mod xieraq;
- (e) dawl fornit mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex il-kompartimenti tal-passięęieri kollha jkunu mdawla b'mod xieraq;
- (f) dawl awtonomu portabbli għal kull post ta' membru tal-ekwipaęę; u
- (g) dwal biex jikkonformaw mar-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni ta' Kollizzjonijiet fil-Baħar, jekk l-ajruplan jithaddem bħala idroplan.

NCO.IDE.A.120 Operazzjonijiet skont VFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont VFR bi nħar, għandhom ikunu mghammra b'mezz li jkejjel u jindika dawn li ęejjin:
 - (1) l-angolu tar-rotta manjetika,
 - (2) il-ħin, f'sięħat, minuti u sekondi,
 - (3) l-altitudni tal-pessjoni,
 - (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
 - (5) in-numru Mach, kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità huma indikati f'termini ta' numri MACH.
- (b) L-ajruplani li jithaddmu f'kundizzjonijiet meteoroloęięi vizwali (VMC) billejl, jew f'kundizzjonijiet fejn l-ajruplan ma jistax jinżamm f'passaęę ta' titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument wieħed jew iktar, flimkien ma' (a), għandhom ikunu mghammra bi:
 - (1) mezz li jkejjel u jindika dawn li ęejjin:

- (i) id-dawran u ż-żelqa,
 - (ii) l-attitudni,
 - (iii) il-veloċità vertikali, u
 - (iv) l-angolu tar-rotta stabbilizzata;
- u
- (2) mezz li jindika meta l-provvista ta' enerġija lejn l-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx adegwata.
- (c) L-ajruplani li jithaddmu f'kundizzjonijiet fejn ma jistgħux jinżammu f'passaġġ ta' titjira mxtieq mingħajr referenza għal strument wiehed jew iktar, flimkien ma' (a) u (b), għandhom ikunu mgħammra b'mezz li jipprevjeni l-malfunzjonament tas-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa f'(a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

NCO.IDE.A.125 Operazzjonijiet skont IFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat

L-ajruplani li jithaddmu skont IFR għandhom ikunu mgħammra bi:

- (a) mezz li jkejjel u jindika dawn li ġejjin:
 - (1) l-angolu tar-rotta manjetika,
 - (2) il-hin, f'sigħat, minuti u sekondi,
 - (3) l-altitudni tal-pressjoni,
 - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
 - (5) il-veloċità vertikali,
 - (6) id-dawran u ż-żelqa,
 - (7) l-attitudni,
 - (8) l-angolu tar-rotta manjetika,
 - (9) it-temperatura tal-arja ta' barra, u
 - (10) in-numru Mach, kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità huma espressi f'termini ta' numri MACH;
- (b) mezz li jindika meta l-provvista ta' enerġija lejn l-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx adegwata; u
- (c) mezz li jipprevjeni l-malfunzjonament tas-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa f'(a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

NCO.IDE.A.130 Sistema ta' twissija u ta' gharfien tat-terren (TAWS)

L-ajruplani li jahdmu b'turbina li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima tal-postijiet ta' bilqiegħda tal-passiġġieri ta' iktar minn disgħa, għandhom ikun mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għal:

- (a) tagħmir tal-klassi A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li ċċertifikat individwali tal-ajrunavigabbiltà (CofA) tagħhom inhareg għall-ewwel darba wara l-1 ta' Jannar 2011; jew
- (b) tagħmir tal-klassi B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li ċċertifikat CofA tagħhom inhareg għall-ewwel darba fi jew qabel l-1 ta' Jannar 2011.

NCO.IDE.A.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iktar minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira wiehed, għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, inkluz kuffji tal-widna u mikrofoli biex jintużaw mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira kollha.

NCO.IDE.A.140 Sits, ċintorini tas-sigurtà tas-sits, sistemi ta' rbit u apparati għall-irbit tat-tfal

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi:
 - (1) sit jew post għal kull persuna abbord li għandha 24 xahar jew iktar;
 - (2) ċintorin tas-sigurtà għal kull sit ta' passiġġier u ċintorini ta' rbit għal kull post;
 - (3) apparat għall-irbit tat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li għandha inqas minn 24 xahar; u
 - (4) ċintorin tas-sigurtà b'sistema li torbot it-torso ta' fuq f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkollu punt wiehed ta' rilaxx.

NCO.IDE.A.145 Kitt tal-ewwel għajnuna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kitt tal-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kitt tal-ewwel għajnuna għandu:
 - (1) ikun aċċessibbli minnufih għall-użu; u
 - (2) jinżamm aġġornat.

NCO.IDE.A.150 Ossigenu supplimentali — ajruplani ppressati

- (a) L-ajruplani ppressati li jithaddmu f'altitudnijiet ta' titjir li għalihom hija meħtieġa provvista ta' ossigenu skont (b), għandhom ikunu mghammra b'apparat li jaħžen u

jqassam l-ossigenu li jkollu l-kapaċità li jaħzen u jqassam il-provvisti ta' ossigenu meħtieġa.

- (b) L-ajruplani ppressati li jithaddmu 'l fuq minn altitudnijiet ta' titjir li fihom l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiggieri hija iktar minn 10 000 pied, għandhom iġorru biżżejjed ossigenu għan-nifs biex ifornu:

(1) lill-membri tal-ekwipaġġ kollha u:

- (i) 100% tal-passiggieri għal kwalunkwe perjodu fejn l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista ta' 10 minuti.
- (ii) tal-inqas 30 % tal-passiggieri, għal kwalunkwe perjodu fejn, f'każ ta' telf ta' pressurizzazzjoni u b'kont meħud taċ-ċirkustanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiggieri tkun bejn 14 000 pied u 15 000 pied; u
- (iii) tal-inqas 10 % tal-passiggieri għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiggieri tkun bejn 10 000 pied u 14 000 pied;

u

- (2) l-okkupanti kollha tal-kompartiment tal-passiggieri għal mhux inqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni li jaqbzu l-25 000 pied, jew li jithaddmu taht dik l-altitudni iżda f'kundizzjonijiet li ma jippermettulhomx jinżlu b'mod sikur lejn altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'4 minuti.

- (c) Minbarra dan, l-ajruplani ppressati li jithaddmu f'altitudnijiet ta' titjir li jaqbzu l-25 000 pied, għandhom ikunu mgħammra b'apparat li jipprovdi indikazzjoni ta' twissija lill-ekwipaġġ tat-titjira f'każ ta' telf ta' pressjonizzazzjoni.

NCO.IDE.A.155 Ossigenu supplimentali — ajruplani mhux ippressati

- (a) L-ajruplani mhux ippressati li jithaddmu f'altitudnijiet ta' titjir meta hija meħtieġa provvista ta' ossigenu skont (b), għandhom ikunu mgħammra b'apparat li jaħzen u jqassam l-ossigenu li jkollu l-kapaċità li jaħzen u jqassam il-provvisti ta' ossigenu meħtieġa.

- (b) L-ajruplani mhux ippressati li jithaddmu 'l fuq minn altitudnijiet ta' titjir li fihom l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiggieri hija iktar minn 10 000 pied, għandhom iġorru biżżejjed ossigenu għan-nifs biex ifornu:

- (1) lill-membri tal-ekwipaġġ u lil tal-inqas 10 % tal-passiggieri għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiggieri tkun bejn 10 000 pied u 13 000 pied; u

- (2) lill-membri tal-ekwipaġġ u lill-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li fih l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun taqbez it-13 000 pied.

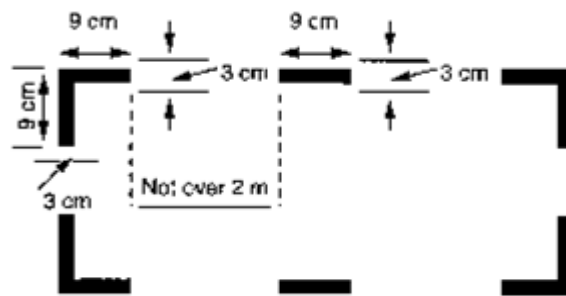
NCO.IDE.A.160 Pompi tal-idejn ghat-tifi tan-nar

- (a) L-ajruplani, hlief il-gliders bil-mutur tat-touring (TMG), għandhom ikunu mghammra b'tal-inqas pompa waħda tal-idejn ghat-tifi tan-nar:
 - (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
 - (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, hlief jekk il-kompartiment ikun aċċessibbli minnufih għall-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) It-tip u l-kwantità tal-aġent ghat-tifi tan-nar għall-pompi tat-tifi tan-nar mehtieġa għandhom ikunu xierqa ghat-tip ta' nirien li x'aktarx jizviluppaw fil-kompartiment fejn il-pompa ghat-tifi tan-nar hija maħsuba li tintuża u biex tnaqqas il-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gass tossiku fil-kompartimenti okkupati mill-persuni.

NCO.IDE.A.165 Immarkar ta' postijiet fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom ikunu mmarkati kif inhu indikat fil-Figura 1.

Figura 1: Immarkar ta' postijiet fejn jista' jkun hemm dhul

NCO.IDE.A.170 Trasmittitur li jillocalizza l-emerġenzi (ELT)

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi:
 - (1) ELT ta' kwalunkwe tip, meta jkunu nħarġu għall-ewwel darba b'CofA individwali fi jew qabel l-1 ta' Lulju 2008;
 - (2) ELT awtomatiku, meta jkunu nħarġu għall-ewwel darba b'CofA individwali wara l-1 ta' Lulju 2008; jew

- (3) ELT għas-sopravivenza (ELT(S)) jew beacon personali ta' lokalizzazzjoni (PLB), li jingarr mill-bdot fil-kmand jew passigġier, meta jkun iċċertifikat għal konfigurazzjoni massima tal-postijiet ta' bilqiegħda tal-passigġieri ta' sitta jew inqas.
- (b) L-ELTs ta' kwalunkwe tip u l-PLBs għandhom ikollhom il-kapaċità li fl-istess hin jittrasmettu fuq 121.5 MHz u 406 MHz.

NCO.IDE.A.175 Titjira fuq l-ilma

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna abbord, jew apparat individwali ekwivalenti li jzomm fil-wiċċ għal kull persuna abbord li hija iżgħar minn 24 xahar, li għandha tintlibes jew tintrefa' f'pożizzjoni li tkun aċċessibbli minnufih mis-sit jew mill-post tal-persuna li hija pprovduta għall-użu tagħha:
 - (1) ajruplani tal-art b'magna waħda meta:
 - (i) itiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gliding mill-art; jew
 - (ii) jitolqu jew jinzlu f'ajrudrom jew f'sit operattiv fejn, fil-fehma tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avviċinament qiegħed tant fuq l-ilma li huwa probabbli li jkun meħtieġ inzul ta' emerġenza;
 - (2) idroplani li jithaddmu fuq l-ilma; u
 - (3) ajruplani li jithaddmu f'distanza 'l bogħod mill-art fejn hu possibbli li jitwettaq inzul ta' emerġenza, li hija ikbar minn dik li tikkorrispondi għal 30 minuta f'veloċità normali jew 50 NM, skont liema tkun l-inqas.
- (b) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra bi:
 - (1) ankra waħda;
 - (2) ankra tal-baħar waħda (ankra li żżomm f'wiċċ l-ilma), meta tkun meħtieġa biex tassisti fl-immanuvrar; u
 - (3) tagħmir li jipproduċi s-sinjali tal-hoss, kif preskritt fir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Kollizzjonijiet fil-Baħar, fejn ikun applikabbli.
- (c) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jithaddem f'distanza 'l bogħod mill-art fejn huwa possibbli li jsir inzul ta' emerġenza, li hija ikbar minn dik li tikkorrispondi għal 30 minuta f'veloċità normali jew 50 NM, skont liema tkun l-inqas, għandu jistabbilixxi r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ajruplan fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, abbażi ta' liema hu/hi għandu/għandha jistabbilixxi/tistabbilixxi l-garr ta':
 - (1) tagħmir li jipproduċi s-sinjali ta' periklu;

- (2) ċattri tas-salvataġġ f'numru suffiċjenti biex jingarru l-passiġġieri kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza jkun iffaċilitat; u
- (3) tagħmir li jsalva l-ħajja biex jipprovdi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, kif jixraq għat-titjira li tkun sejra tiġi koperta.

NCO.IDE.A.180 Tagħmir tas-sopravivenza

L-ajruplani li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikun partikolarment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir li jipproduċi s-sinjali ta' periklu u b'apparat li jsalva l-ħajja, inkluż mezz għall-manteniment tal-ħajja, kif jixraq għaž-żoni li jkun sejrin jiġu koperti.

NCO.IDE.A.190 Tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru li jkun qiegħed jiġi kopert, l-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju li jkollu l-kapaċità li jistabbilixxi komunikazzjoni bidirezzjonali ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi li bihom jistgħu jintlaħqu r-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju, jekk ikun meħtieġ minn (a), għandu jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza ta' emerġenza ajrunawtika 121.5 MHz.
- (c) Meta tkun meħtieġa iktar minn unità ta' tagħmir ta' komunikazzjoni waħda, kull waħda minnhom għandha tkun indipendenti mill-oħra jew l-oħrajn, sal-estent li jekk tiżviluppa xi hsara f'waħda minnhom, din ma tirriżultax fi hsara f'xi unità oħra.

NCO.IDE.A.195 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) L-ajruplani li jithaddmu fuq rotot li ma jistgħux jiġu navigati b'referenza għal postijiet familjari viżwalment, għandhom ikunu mgħammra b'kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni li huwa meħtieġ biex jippermettilhom jipproċedu skont:
 - (1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk ikun applikabbli; u
 - (2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir ta' navigazzjoni biex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa xi hsara f'xi oġġett mit-tagħmir fi kwalunkwe stadju mit-titjira, it-tagħmir li jifdal għandu jippermetti navigazzjoni sikura f'konformità ma' (a), jew azzjoni ta' kontinġenza xierqa, li għandha tiġi kkompletata b'mod sikur.
- (c) L-ajruplani li jithaddmu ftitjiriet li fihom huwa ppjanat li jsir inżul f'IMC, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir xieraq li jkollu l-kapaċità li jipprovdi gwida lejn punt li minnu jista' jsir inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkollu l-kapaċità li jipprovdi din il-gwida għal kull ajrudrom li fih huwa ppjanat li jsir inżul f'IMC u għal kwalunkwe ajrudrom alternattiv magħżul.

NCO.IDE.A.200 Transponder

Meta jkun mehtieg mill-ispazju tal-ajru li jkun qiegħed jiġi kopert, l-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'transponder ta' radar ta' sorveljanza sekondarju (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

Sezzjoni 2 — Helikopters

NCO.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — generali

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa minn din is-Subparti għandhom ikunu approvati f'konformità mar-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, jekk ikunu:
- (1) użati mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira, biex tintlaħaq konformità mal-NCO.IDE.H.190 u l-NCO.IDE.H.195; jew
 - (2) installati fil-helikopter.
- (b) L-istrumenti u t-tagħmir mhux meħtieġa minn din is-Subparti, kif ukoll kwalunkwe tagħmir ieħor li mhux meħtieġ minn Annessi applikabbli oħra, iżda li jiġi ttrasportat f'titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni mogħtija minn dawn l-istrumenti jew it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkonforma mal-Anness I għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew l-NCO.IDE.H.190 u l-NCO.IDE.H.195; u
 - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki fil-każ ta' ħsarat jew malfunzjoni.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu jistgħu jithaddmu minnufih jew aċċessibbli mill-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jeħtieġ li jużah ikun jinsab bilqiegħda.
- (d) Kull tagħmir ta' emerġenza meħtieġ għandu jkun aċċessibbli faċilment għall-użu immedjat.

NCO.IDE.H.105 Tagħmir minimu għal titjira

L-ebda titjira ma għandha tinbeda meta xi wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, oġġetti tat-tagħmir jew funzjonijiet meħtieġa għat-titjira ppjanata ma jkunx jaħdem jew ikun nieqes, sakemm:

- (a) il-helikopter ma jithaddimx f'konformità mal-MEL, jekk din tkun stabbilita; jew
- (b) il-helikopter ma jkunx suġġett għal permess biex itir, maħruġ f'konformità mar-rekwiziti ta' ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.H.115 Dawl tal-operat

Il-helikopters li jithaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra bi:

- (a) sistema ta' dawl ta' kontra l-kollizjonijiet;
- (b) dawl tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) dawl għall-inżul;
- (d) dawl fornit mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex l-istrumenti u t-tagħmir kollu li huwa essenzjali għat-ħaddim sikur tal-ħelikopter ikun imdawwal b'mod xieraq;
- (e) dawl fornit mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex il-kompartimenti tal-passiġġieri kollha jkunu mdawla b'mod xieraq;
- (f) dawl awtonomu portabbli għal kull post ta' membru tal-ekwipaġġ; u
- (g) dawl biex jikkonformaw mar-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni ta' Kollizjonijiet fil-Baħar, jekk il-ħelikopter huwa amfibju.

NCO.IDE.H.120 Operazzjonijiet skont VFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat

- (a) Il-ħelikopters li jithaddmu skont VFR bi nhar għandhom ikunu mghammra b'mezz li jkejjel u jindika dawn li ġejjin:
 - (1) l-angolu tar-rotta manjetika,
 - (2) il-ħin, f'sigħat, minuti u sekondi,
 - (3) l-altitudni tal-pessjoni,
 - (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
 - (5) iż-żelqa.
- (b) Il-ħelikopters li jithaddmu f'VMC billejl, jew meta l-viżibbiltà hija inqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet fejn il-ħelikopter ma jistax jinżamm f'passaġġ ta' titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument wiehed jew iktar, flimkien ma' (a), għandhom ikunu mghammra bi:
 - (1) mezz li jkejjel u jindika dawn li ġejjin:
 - (i) l-attitudni,
 - (ii) il-veloċità vertikali, u
 - (iii) l-angolu tar-rotta stabbilizzata;u
 - (2) mezz li jindika meta l-provvista ta' enerġija lejn l-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx adegwata.

- (c) Il-ħelikopters li jithaddmu meta l-vizibbiltà hija inqas minn 1 500 m jew f'kundizzjonijiet fejn il-ħelikopter ma jistax jinżamm f'passaġġ ta' titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument wieħed jew iktar, flimkien ma' (a) u (b), għandhom ikunu mġhammra b'mezz li jipprevjeni l-malfunzjonament tas-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa f'(a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

NCO.IDE.H.125 Operazzjonijiet skont IFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat

Il-ħelikopters li jithaddmu skont IFR għandhom ikunu mġhammra bi:

- (a) mezz li jkejjel u jindika dawn li ġejjin:
- (1) l-angolu tar-rotta manjetika,
 - (2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,
 - (3) l-altitudni tal-pressjoni,
 - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
 - (5) il-veloċità vertikali,
 - (6) iż-żelqa,
 - (7) l-attitudni,
 - (8) l-angolu tar-rotta manjetika, u
 - (9) it-temperatura tal-arja ta' barra;
- (b) mezz li jindika meta l-provvista ta' enerġija lejn l-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx adegwata;
- (c) mezz li jipprevjeni l-malfunzjonament tas-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa minn (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ; u
- (d) mezz ieħor li jkejjel u jindika l-attitudni bħala strument standby.

NCO.IDE.H.126 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet bi bdot wieħed skont IFR

Il-ħelikopters li jithaddmu skont IFR bi bdot wieħed, għandhom ikunu mġhammra b'awtobdot li tal-inqas iżomm l-altitudni u r-rotta.

NCO.IDE.H.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-ħelikopters li jithaddmu minn iktar minn membru tal-ekwipaġġ wieħed għandhom ikunu mġhammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż kuffji tal-widna u mikrofonu biex jintużaw mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira kollha.

NCO.IDE.H.140 Sits, ċintorini tas-sigurtà tas-sits, sistemi ta' rbit u apparat għall-irbit tat-tfal

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mgħammra bi:
- (1) sit jew post għal kull persuna abbord li għandha 24 xahar jew iktar;
 - (2) ċintorin tas-sigurtà għal kull sit ta' passigġier u ċintorini ta' rbit għal kull post;
 - (3) għall-helikopters li jkunu nħargu għall-ewwel darba b'CofA individwali wara l-31 ta' Lulju 1999, ċintorin tas-sigurtà b'sistema li torbot it-torso ta' fuq għal kull passigġier li għandu 24 xahar jew iktar;
 - (4) apparat għall-irbit tat-tfal għal kull persuna abbord li għandha inqas minn 24 xahar; u
 - (5) ċintorin tas-sigurtà b'sistema li torbot it-torso ta' fuq li tinkorpora apparat li awtomatikament iżomm it-torso tal-okkupat f'każ ta' deċelerazzjoni f'daqqa fuq kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Ċintorin tas-sigurtà b'sistema li torbot it-torso ta' fuq għandu jkollu punt wiehed ta' rilaxx.

NCO.IDE.H.145 Kitt tal-ewwel għajjnuna

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mgħammra b'kitt tal-ewwel għajjnuna.
- (b) Il-kitt tal-ewwel għajjnuna għandu:
- (1) ikun aċċessibbli minnufih għall-użu; u
 - (2) jinżamm aġġornat.

NCO.IDE.H.155 Ossigñu supplimentali — helikopters mhux ipressati

- (a) Il-helikopters mhux ipressati li jithaddmu f'altitudnijiet ta' titjir meta hija meħtieġa provvista ta' ossigñu skont (b), għandhom ikunu mgħammra b'apparat li jaħžen u jqassam l-ossigñu li jkollu l-kapaċità li jaħžen u jqassam il-provvisti ta' ossigñu meħtieġa.
- (b) Il-helikopters mhux ipressati li jithaddmu 'l fuq minn altitudnijiet ta' titjir li fihom il-pressjoni tal-altitudni fil-kompartimenti tal-passigġieri hija iktar minn 10 000 pied, għandhom iġorru biżżejjed ossigñu għan-nifs biex ifornu:
- (1) lill-membri tal-ekwipaġġ u lil tal-inqas 10 % tal-passigġieri għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passigġieri tkun bejn 10 000 pied u 13 000 pied; u

- (2) lill-membri tal-ekwipaġġ u lill-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li fih l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun taqbez it-13 000 pied.

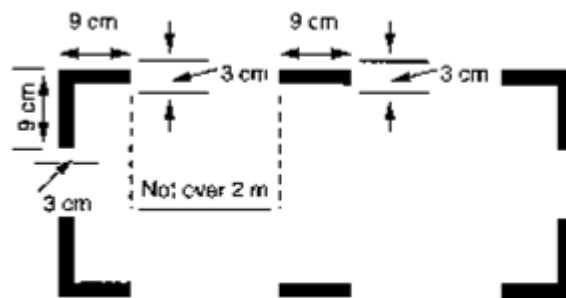
NCO.IDE.H.160 Pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tal-inqas pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar:
 - (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
 - (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, hliet jekk il-kompartiment ikun aċċessibbli minnufih għall-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) It-tip u l-kwantità tal-aġent għat-tifi tan-nar għall-pompi tat-tifi tan-nar mehtieġa għandhom ikunu xierqa għat-tip ta' nirien li x'aktarx jizviluppaw fil-kompartiment fejn il-pompa għat-tifi tan-nar hija maħsuba li tintuża u biex tnaqqas il-periklu ta' koncentrazzjoni ta' gass tossiku fil-kompartimenti okkupati mill-persuni.

NCO.IDE.H.165 Immarkar ta' postijiet fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom ikunu mmarkati kif inhu indikat fil-Figura 1.

Figura 1: Immarkar ta' postijiet fejn jista' jkun hemm dhul

NCO.IDE.H.170 Trasmittitur li jilokalizza l-emerġenzi (ELT)

- (a) Il-helikopters iċċertifikati għal konfigurazzjoni massima tal-postijiet ta' bilqiegħda ta' iktar minn sitta, għandhom ikunu mghammra:
 - (1) ELT awtomatiku; u

- (2) ELT għas-sopravivenza (ELT(S)) f'ċattra tas-salvataġġ jew f'gakketta tas-salvataġġ, meta l-helikopter jithaddem f'distanza mill-art li tikkorrispondi għal iktar minn 3 minuti hin ta' titjir f'veloċità normali.
- (b) Il-helikopters iċċertifikati għal konfigurazzjoni massima tal-postijiet ta' bilqiegħda tal-passiġġieri ta' sitta jew inqas, għandhom ikunu mghammra b'ELT(S) jew beacon personali ta' lokalizzazzjoni (PLB), li għandu jingarr mill-bdot fil-kmand jew passiġġier.
- (c) L-ELTs ta' kwalunkwe tip u l-PLBs għandhom ikollhom il-kapaċità li fl-istess hin jittrasmettu fuq 121.5 MHz u 406 MHz.

NCO.IDE.H.175 Titjira fuq l-ilma

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna abbord, jew apparat individwali ekwivalenti li jzomm fil-wiċċ għal kull persuna abbord li hija iżgħar minn 24 xahar, li għandha tintlibes jew tintrefa' f'pożizzjoni li tkun aċċessibbli minnufih mis-sit jew il-post tal-persuna li hija pprovduta għall-użu tagħha, meta:
 - (1) itiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gliding mill-art; jew
 - (2) meta jitilqu jew jinzlu f'ajrudrom/sit operattiv fejn il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avviċinament huwa fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat individwali ekwivalenti li jzomm fil-wiċċ għandu jkun mghammar b'mezz ta' dawl elettriku biex jiffacilita l-lokalizzazzjoni tal-persuni.
- (c) Il-bdot fil-kmand ta' helikopter li jithaddem f'titjira fuq l-ilma f'distanza mill-art tikkorrispondi għal iktar minn 30 minuta ta' hin ta' titjir f'veloċità normali jew 50 NM, skont liema tkun l-inqas, għandu jistabbilixxi r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-helikopter fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, abbażi ta' liema hu/hi għandu/għandha jstabbilixxi/tistabbilixxi l-garr ta':
 - (1) tagħmir li jipproduċi s-sinjali ta' periklu;
 - (2) ċattri tas-salvataġġ f'numru suffiċjenti biex jingarru l-passiġġieri kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza jkun iffacilitat; u
 - (3) tagħmir li jsalva l-hajja biex jipprovdi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, kif jixraq għat-titjira li tkun sejra tiġi koperta.
- (d) Il-bdot fil-kmand ta' helikopter għandu jstabbilixxi r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-helikopter fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, meta jiddeċiedi jekk il-gkieket tas-salvataġġ li huma meħtieġa f'(a) għandhomx jintlibsu mill-okkupanti kollha.

NCO.IDE.H.180 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikun partikolarment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir biex jiġu prodotti s-sinjali ta' periklu u b'apparat li jsalva l-hajja, inkluż mezzi għall-manteniment tal-hajja, kif jixraq għaż-żoni li jkunu sejrin jiġu koperti.

NCO.IDE.H.185 Il-helikopters kollha f'titjiriet fuq l-ilma — inżul ta' emerġenza

Il-helikopters li jtiru fuq l-ilma f'ambjent ostili lil hinn minn distanza ta' 50 M mill-art għandhom ikunu:

- (a) ddisinjati biex jinżlu fuq l-ilma f'konformità mal-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti;
- (b) iċċertifikati biex ikunu jistgħu jagħmlu nżul ta' emerġenza f'konformità mal-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti; jew
- (c) attrezzati b'tagħmir li jzomm fil-wiċċ f'każ ta' emerġenza.

NCO.IDE.H.190 Tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru li jkun qiegħed jiġi kopert, il-helikopters għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju li għandu l-kapaċità li jstabilixxi komunikazzjoni bidirezzjonali ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi li bihom jistgħu jintlaħqu r-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju, jekk ikun meħtieġ minn (a), għandu jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza ta' emerġenza ajrunawtika 121.5 MHz.
- (c) Meta tkun meħtieġa iktar minn unità ta' tagħmir ta' komunikazzjoni waħda, kull waħda minnhom għandha tkun indipendenti mill-oħra jew l-oħrajn sal-estent li jekk tiżviluppa xi ħsara f'waħda minnhom ma tirriżultax fi ħsara f'xi unità oħra.
- (d) Meta tkun meħtieġa sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, flimkien mas-sistema ta' telefonija interna meħtieġa mill-NCO.IDE.H.135, il-helikopters għandhom ikunu mgħammra b'buttuna ta' trasmissjoni għal kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-post ta' hidma tiegħu/tagħha.

NCO.IDE.H.195 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) Il-helikopters li jithaddmu fuq rotot li ma jistgħux jiġu navigati b'referenza għal postijiet familjari viżwalment, għandhom ikunu mgħammra b'kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni li huwa meħtieġ biex jippermettilhom jipproċedu f'konformità ma':
 - (1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk ikun applikabbli; u
 - (2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

- (b) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir ta' navigazzjoni biex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa xi hsara f'xi oġġett mit-tagħmir fi kwalunkwe stadju mit-titjira, it-tagħmir li jifdal għandu jippermetti navigazzjoni sikura f'konformità ma' (a), jew azzjoni ta' kontingenza xierqa, li għandha tiġi kkompletata b'mod sikur.
- (c) Il-helikopters li jithaddmu f'titjiriet li fihom huwa ppjanat li jsir inzul f'IMC, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir xieraq li jkollu l-kapaċità li jipprovdi gwida lejn punt li minnu jista' jsir inzul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkollu l-kapaċità li jipprovdi din il-gwida għal kull ajrudrom li fih huwa ppjanat li jsir inzul f'IMC u għal kwalunkwe ajrudrom alternattiv magħżul.

NCO.IDE.H.200 Transponder

Meta jkun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru li jkun qiegħed jiġi kopert, il-helikopters għandhom ikunu mgħammra b'transponder ta' radar ta' sorveljanza sekondarju (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

Sezzjoni 3 — Gliders

NCO.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir — generali

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa minn din is-Subparti għandhom ikunu approvati f'konformità mar-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, jekk ikunu:
- (1) użati mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira, biex tintlaħaq konformità mal-NCO.IDE.S.145 u l-NCO.IDE.S.150; jew
 - (2) installati fil-glider.
- (b) L-istrumenti u t-tagħmir mhux meħtieġa minn din is-Subparti, kif ukoll kwalunkwe tagħmir ieħor li mhux meħtieġ minn Annessi applikabbli oħra, iżda li jiġi ttrasportat f'titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni mogħtija minn dawn l-istrumenti jew it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira biex tintlaħaq konformità mal-Anness I għar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
 - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-glider, anki fil-każ ta' ħsarat jew malfunzjoni.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu jistgħu jithaddmu minnufih jew aċċessibbli mill-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jeħtieġ li jużah ikun jinsab bilqiegħda.
- (d) Kull tagħmir ta' emerġenza meħtieġ għandu jkun aċċessibbli faċilment għall-użu immedjat.

NCO.IDE.S.105 Tagħmir minimu għal titjira

L-ebda titjira ma għandha tinbeda meta xi wiehed mill-istrumenti tal-glider, oġġetti tat-tagħmir jew funzjonijiet meħtieġa għat-titjira ppjanata ma jkunx jaħdem jew ikun nieqes, sakemm:

- (a) il-glider ma jithaddimx f'konformità mal-MEL, jekk din tkun stabbilita; jew
- (b) il-glider ma jkunx sugġett għal permess biex itir, maħruġ f'konformità mar-rekwiziti ta' ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.S.115 Operazzjonijiet skont VFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat

- (a) Il-gliders li jithaddmu skont VFR bi nhar għandhom ikunu mghammra b'mezz li jkejjel u jindika dawn li ġejjin:
- (1) fil-każ ta' gliders bil-mutur, l-angolu tar-rotta manjetika,
 - (2) il-ħin, f'sigħat, minuti u sekondi,
 - (3) l-altitudni tal-pressjoni, u
 - (4) il-veloċità tal-ajru indikata.
- (b) Il-gliders li jithaddmu f'kundizzjonijiet fejn il-glider ma jistax jinżamm f'passaġġ ta' titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument wiehed jew iktar, flimkien ma' (a), għandhom ikunu mghammra b'mezz li jkejjel u jindika dawn li ġejjin:
- (1) il-veloċità vertikali,
 - (2) l-attitudni jew id-dawran u ż-želqa, u
 - (3) l-angolu tar-rotta manjetika.

NCO.IDE.S.120 Titjir fi shab — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni

Il-gliders li jwettqu titjir fl-ishab għandhom ikunu mghammra b'mezz li jkejjel u jindika dawn li ġejjin:

- (a) l-angolu tar-rotta manjetika,
- (b) il-ħin, f'sigħat, minuti u sekondi,
- (c) l-altitudni tal-pressjoni,
- (d) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (e) il-veloċità vertikali, u
- (f) l-attitudni jew id-dawran u ż-želqa.

NCO.IDE.S.125 Sits u sistemi ta' rbit

- (a) Il-gliders għandhom ikunu mghammra bi:
- (1) sit għal kull persuna abbord; u
 - (2) ċintorin tas-sigurtà b'sistema li torbot it-torso ta' fuq f'kull sit, f'konformità mal-AFM.

- (b) Ċintorin tas-sigurtà b'sistema li torbot it-torso ta' fuq għandu jkollu punt wieħed ta' rilaxx.

NCO.IDE.S.130 Ossiġnu supplimentali

Il-gliders li jithaddmu f'altitudnijiet ta' pressjoni li jaqbu 1-10 000 pied, għandhom ikunu mghammra b'apparat li jaħžen u jqassam l-ossiġnu li jkollu biżżejjed ossiġnu għan-nifs biex iforni:

- (a) lill-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 1-10 000 pied u t-13 000 pied; u
- (b) lill-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu fejn il-pressjoni tal-altitudni tkun iktar minn 13 000 pied.

NCO.IDE.S.135 Titjira fuq l-ilma

Il-bdot fil-kmand ta' glider li jithaddem fuq l-ilma, għandu jistabbilixxi r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glider fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, abbażi ta' liema huwa/hija għandu/għandha jistabbilixxi/tistabbilixxi l-garr ta':

- (a) gakketta tas-salvataġġ, jew apparat individwali ekwivalenti li jżomm fil-wieċ għal kull persuna abbord, li għandha tintlibes jew tintrefa' f'pożizzjoni li tkun aċċessibbli minnufih mis-sit tal-persuna li hija pprovduta għall-użu tagħha;
- (b) trasmettitor li jillocalizza l-emerġenzi (ELT) jew beacon personali ta' lokalizzazzjoni (PLB), li għandu jingarr mill-bdot fil-kmand jew minn passiġġier, li jkollu l-kapaċità li fl-istess hin jittrasmetti fuq 121.5 MHz u 406 MHz; u
- (c) tagħmir li jipproduċi s-sinjali ta' periklu, meta tiġi koperta titjira:
 - (1) fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gliding mill-art; jew
 - (2) fejn il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament qiegħed tant fuq l-ilma li fil-każ ta' incident huwa probabbli li jkun meħtieġ inzul ta' emerġenza.

NCO.IDE.S.140 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-gliders li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikun partikolarment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'tagħmir li jipproduċi sinjali ta' periklu u b'apparat li jsalva l-ħajja, kif jixraq għaž-żona li tkun sejra tiġi koperta.

NCO.IDE.S.145 Tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru li jkun qiegħed jiġi kopert, il-gliders għandhom ikunu mghammra b'tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju li jkollu l-kapaċità li jistabbilixxi komunikazzjoni bidirezzjonali ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi li bihom jistgħu jintlaħqu r-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

- (b) It-tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju, jekk ikun meħtieġ minn (a), għandu jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza ta' emerġenza ajrunawtika 121.5 MHz.

NCO.IDE.S.150 Tagħmir tan-navigazzjoni

Il-gliders għandhom ikunu mghammra b'kull tagħmir tan-navigazzjoni meħtieġ biex jipproċedu f'konformità ma':

- (a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk ikun applikabbli; u
- (b) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

NCO.IDE.S.155 Transponder

Meta jkun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru li jkun qiegħed jiġi kopert, il-gliders għandhom ikunu mghammra b'transponder ta' radar ta' sorveljanza sekondarju (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

Sezzjoni 4 — Blalen tal-arja

NCO.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir — ġenerali

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa minn din is-Subparti għandhom ikunu approvati f'konformità mar-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, jekk ikunu:
- (1) użati mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jistabilixxu l-passaġġ tat-titjira, biex tintlaħaq konformità mal-NCO.IDE.B.145; jew
 - (2) installati fil-ballun tal-arja.
- (b) L-istrumenti u t-tagħmir mhux meħtieġa minn din is-Subparti, kif ukoll kwalunkwe tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ minn Annessi applikabbli oħra, iżda li jiġi ttrasportat f'titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni mogħtija minn dawn l-istrumenti jew it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkonforma mal-Anness I għar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
 - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki fil-każ ta' ħsarat jew malfunzjoni.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu jistgħu jithaddmu minnufih jew aċċessibbli mill-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jeħtieġ li jużah ikun assenjat.
- (d) Kull tagħmir ta' emerġenza meħtieġ għandu jkun aċċessibbli faċilment għall-użu immedjat.

NCO.IDE.B.105 Tagħmir minimu għal titjira

L-ebda titjira ma għandha tinbeda meta xi wieħed mill-istrumenti tal-ballun tal-arja, oġġetti tat-tagħmir jew funzjonijiet meħtieġa għat-titjira ppjanata ma jkunx jaħdem jew ikun nieqes, sakemm:

- (a) il-ballun tal-arja ma jithaddimx f'konformità mal-MEL, jekk din tkun stabbilita; jew
- (b) il-ballun tal-arja ma jkunx sugġett għal permess biex itir, mahruġ f'konformità mar-rekwiziti ta' ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.B.110 Dawl tal-operat

Il-blalen tal-arja li jithaddmu billejl għandhom ikun mġhammra bi:

- (a) dawl tal-pożizzjoni;

- (b) mezz li jipprovdi illuminazzjoni xierqa għat-tagħmir u l-istrumenti kollha li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ballun tal-arja;
- (c) dawl awtonomu portabbli; u
- (d) għall-iġfna tal-ajru li jaħdmu b'arja sħuna, dawn li ġejjin:
 - (1) dawl għall-inżul, u
 - (2) sistema ta' dawl ta' kontra l-kollizjonijiet.

NCO.IDE.B.115 Operazzjonijiet skont VFR — strumenti tat-titjira u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat

Il-blalen tal-arja li jithaddmu skont VFR bi nhar għandhom ikunu mgħammra b'dawn li ġejjin:

- (a) mezz li jindika d-direzzjoni tal-kurrent, u
- (b) mezz li jkejje u jindika dawn li ġejjin:
 - (1) il-ħin, f'sigħat, minuti u sekondi,
 - (2) il-veloċità vertikali, jekk tkun meħtieġa mill-AFM, u
 - (3) l-altitudni tal-pressjoni, jekk tkun meħtieġa mill-AFM, jekk tkun meħtieġa mir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni jeħtieġ li tkun ikkontrollata minhabba l-użu tal-ossiġnu.

NCO.IDE.B.120 Kitt tal-ewwel għajnuna

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'kitt tal-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kitt tal-ewwel għajnuna għandu:
 - (1) ikun aċċessibbli minnufih għall-użu; u
 - (2) jinżamm aġġornat.

NCO.IDE.B.121 Ossiġnu supplimentali

Il-blalen tal-arja li jithaddmu f'altitudnijiet ta' pressjoni li jaqbzu l-10 000 pied, għandhom ikunu mgħammra b'apparat li jaħżen u jqassam l-ossiġnu li jkollu bizżejjed ossiġnu għan-nifs biex iforni:

- (a) lill-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 pied u t-13 000 pied; u

- (b) lill-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu fejn il-pressjoni tal-altitudni tkun iktar minn 13 000 pied.

NCO.IDE.B.125 Pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mġhammra b'tal-inqas pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar.
- (b) t-tip u l-kwantità tal-aġent għat-tifi tan-nar għall-pompi tat-tifi tan-nar meħtieġa għandhom ikunu xierqa għat-tip ta' nirien li x'aktarx jizviluppaw fil-ballun tal-arja fejn il-pompa għat-tifi tan-nar hija maħsuba li tintuża u biex tnaqqas il-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gass tossiku għall-okkupanti tal-ballun tal-arja.

NCO.IDE.B.130 Titjira fuq l-ilma

Il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jithaddem fuq l-ilma, għandu jistabbilixxi r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, abbażi ta' liema huwa/hija għandu/għandha jistabbilixxi/tistabbilixxi l-garr ta':

- (a) gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna abbord, jew apparat individwali ekwivalenti li jzomm fil-wieċ għal kull persuna abbord li hija iżgħar minn 24 xahar, li għandha tintlibes jew tintrefa' f'pożizzjoni li tkun aċċessibbli minnufih mill-post al-persuna li hija pprovduta għall-użu tagħha;
- (b) meta jkun qiegħed jittrasporta iktar minn 6 persuni, trasmettitur li jillocalizza l-emerġenzi (ELT) li jkollu l-kapaċità li fl-stess hin jittrasmetti fuq 121.5 MHz u 406 MHz
- (c) meta jkun qiegħed jittrasporta sa 6 persuni, ELT jew beacon personali ta' lokalizzazzjoni (PLB), li għandu jingarr mill-bdot fil-kmand jew minn passiġġier, li jkollu l-kapaċità li fl-istess hin jittrasmetti fuq 121.5 MHz u 406 MHz; u
- (c) tagħmir li jipproduċi s-sinjali ta' periklu.

NCO.IDE.B.135 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-blalen tal-ajru li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikun partikolarment diffiċli, għandhom ikunu mġhammra b'tagħmir li jipproduċi sinjali ta' periklu u b'apparat li jsalva l-hajja, kif jixraq għaż-żona li tkun sejra tiġi koperta.

NCO.IDE.B.140 Tagħmir mixxellanju

Il-blalen tal-arja shuna u l-blalen tal-arja li jaħdmu b'iktar minn sistema waħda ('mixed balloons') għandhom ikunu mġhammra bi:

- (a) sors alternattiv ta' tqabbid;
- (b) mezz li jindika temperatura eċċessiva fl-envelopp;

- (c) mezz li jkejjel u li jindika l-kwantità ta' karburant;
- (d) ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ;
- (e) sikkina b'forma ta' ganċ;
- (f) kutra għat-tifi tan-nar jew qoxra rezistenti għan-nar; u
- (g) drop line ta' mill-inqas 25 m ta' tul.

NCO.IDE.B.145 Tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru li jkun qiegħed jiġi kopert, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju li jkollu l-kapaċità li jstabilixxi komunikazzjoni bidirezzjonali ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi li bihom jistgħu jintlaħqu r-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir ta' komunikazzjoni bir-radju, jekk ikun meħtieġ minn (a), għandu jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza ta' emerġenza ajrunawtika 121.5 MHz.

NCO.IDE.B.150 Transponder

Meta jkun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru li jkun qiegħed jiġi kopert, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'transponder ta' radar ta' sorveljanza sekondarju (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.